కార్మికవర్గ ప్రాథమిక హక్కుపై సాగిస్తూన్న దాడిని ఎదుర్కొనండి

సెప్టెంబరు 2 వ తేదీన 'ట్రేడ్‌యూనియన్ హక్కుల దినం' జరపాలని విజ్ఞప్తి

సమ్మె కార్మికవర్గ ప్రాథమిక హక్కు. ఈ సమ్మెహక్కు కార్మికోద్యమ జీవం. ఈ హక్కును కార్మికవర్గం వదులుకోరాదు.

కార్మికవర్గ ప్రాథమిక హక్కుపై ప్రభుత్వం సాగిస్తూన్న దాడిని ఎదుర్కొనేందుకూ, ఈ పవిత్ర సమ్మెహక్కును సంరక్షించుకునేందుకు సెప్టెంబరు 2 వ తేదీని దేశమంతటా ట్రేడ్‌యూనియన్ సంస్థలన్నీ ఐక్యంగా 'ట్రేడ్‌యూనియన్ హక్కుల దినం' జరపాలని, ఎ. ఐ. టి. యు. సి., హెచ్. యమ్ యస్., యు. టి. యు. సి. విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాయి.

గత సంవత్సరం ఆగస్టు 8 నుండి 10 వ తేదీవరకూ న్యూఢిల్లీలో సమావేశమైన అఖిలభారత ట్రేడ్‌యూనియన్ కాంగ్రెసు కార్యవర్గం సమావేశమైంది. ఆ సమావేశంలో 17 వ భారత కార్మిక సమావేశాన్ని గురించి చేసిన తీర్మానంలో ఈ విధంగా పేర్కొన్నది:

"త్రైపాక్షిక సాంప్రదాయాలకు నిర్దిష్టంగానూ, నిరర్థకంగానూ చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు, ట్రేడ్‌యూనియన్ హక్కుల నగ్నచుంబనంగా ప్రయత్నం చేయడం దురదృష్టకరం; యూనియన్లదైన పందిన కార్యకలాపాల్లో ప్రభుత్వోద్యోగుల జోక్యాన్ని అనుమతించడం, తమ కయిష్టంగా ఉన్న కొత్త యూనియన్ల స్థాపనను నిషేధించడమో, లేక వాటి పెరుగుదలను నిరోధించడమో దురదృష్టకరం.

ట్రేడ్ యూనియన్ల గుర్తింపు సమస్యపై 17 వ భారత కార్మిక సమావేశం ఏమాత్రం పురోగమించలేక పోయిందన్న వాస్తవాన్ని ఈ కమిటీ తీవ్రమైన విషయంగా భావిస్తూంది. ఈ విషయంలో తమకు ఏమీ ఇష్టం లేదు, ట్రేడ్‌యూనియన్లను తప్పనిసరిగా గుర్తించాలని హామీలు కల్పించేదుకు, జాబితాలేదిరగా గుర్తించకుండా ఉండాలన్న సమస్యపైనే అధికారుల ఆలోచనలుంటున్నట్లు."

"పేరుపడ్డ 'బొంబాయి పారిశ్రామిక సంబంధాల చట్టం' పద్ధతుల్లోనే వివిధ రాష్ట్రాల్లో చట్టాలను తీసుకురావాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఆ ధోరణి మన దేశం కార్మిక సమావేశంలోనే కన్పిస్తోంది. ట్రేడ్ యూనియన్ల హక్కులపై మరింత ఆక్షేపం పెట్టడానికీ, ట్రేడ్ యూనియన్ల కార్యకలాపాలపై మరింతగా ప్రభుత్వ జులుమాయిస్తీ చెలాయించడానికీ ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవనేది స్పష్టం. 17 వ భారత కార్మిక సమావేశంలో జరిగిన యిట్టి ప్రయత్నాలు ప్రధానంగా ఓడింపబడినా, ఈ సమస్యపై కార్మికులూ, ట్రేడ్ యూనియన్లూ ఎల్లప్పుడూ అప్రమత్తతతో ఉండాలి. ప్రజాస్వామిక ట్రేడ్ యూనియనిజాన్ని అణచడానికి ప్రభుత్వం తీసుకోబోయే ఏచర్యనైనా ఓడించాలి. ప్రభుత్వం యేర్పాటుచేసిన జాతీయ ట్రేడ్‌యూనియన్ కాంగ్రెస్ యూనియన్లను కార్మిక వర్గంపై పెత్తనం చెయ్యడానికి చేసే యత్నాలను ఓడించాలని ఈ కార్యవర్గం కార్మిక వర్గాన్ని హెచ్చరిస్తోంది.

"కార్మికులకనుకూలంగా పరిస్థితిని మార్చడానికి కార్మిక వర్గం మరింత ఐక్యంగా పని చేయడం అవసరం."

ట్రేడ్‌యూనియన్ ఉద్యమంలో ఇటువంటి కొత్త పరిణామం కార్యక్షేత్రంలో, తమ స్వప్రయోజనానికై పనిచేసే ప్రభుత్వాలు ఆదిలో ట్రేడ్‌యూనియన్ హక్కులను నిరాకరించడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఆ ప్రభుత్వాలకది సాధ్యంకానప్పుడు, కొత్తశాసనాలద్వారానూ, అప్పటికే ఉన్న శాసనాలకు సవరణల ద్వారానూ ట్రేడ్ యూనియన్ హక్కులను అణచడానికి అవి ప్రయత్నిస్తాయి. ఒక దేశంలో ఒక దశలో, పాలకులకు స్వార్థప్రయోజనాలకు గల ఒక రంగంలో కార్మిక పోరాటాలు లేక్కచేయబడవో, లేదా అధ్వంసం కావడమో జరిగినప్పుడు ఈ ధోరణి తీవ్రతరమవుతుంది.

ట్రేడ్ యూనియన్ చరిత్ర

భారత ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమంకూడా ఆ దశల్లోనే సాగింది.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం, జరిగిన కార్మిక పోరాటం మూలంగా భారత ట్రేడ్‌యూనియన్ ఆక్టు (1926) శాసనం వచ్చింది. ఆనాటికి కార్మికులు కొన్ని పరిస్థితుల్లో సంఘములను పెట్టుకోవడానికి హక్కును కల్గించింది. కాని రిజిస్టరు చేయని విధానమూ, రిజిస్ట్రారు కిన్నులకు సంఘాలను ప్రవేశపెట్టి నప్పటికీ, కార్మిక కోద్యమ పోరాటాలు జరిగి వ్యాప్తంగా కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగుల సమ్మె దశకు చేరినవి. ఈ పరిస్థితిలో భారత బూర్జువావర్గం మరల ట్రేడుయూనియన్ హక్కులను మరింత కుదించడానికి ఉద్యోగుల కోర్కెల పరిష్కారానికి విస్మరించినట్లూ, మధ్యతరగతి సంఘాలకే కొత్త అంత్రాంగాన్ని ప్రవేశపెట్టే ఆలోచన చేస్తూంది. యజమానులకూ, కార్మికులకూ జరిగే ద్వైపక్ష సంప్రదింపులు విఫలమయినపుడు, 'అంతిమంగా' ఏ యంత్రాంగం నిర్ణయం పొందకే అవకాశంలేదు.

సమ్మె ప్రాథమిక హక్కు

1960 జూలై 8 వ తారీఖున రాష్ట్రపతి సమ్మెలను నిషేధిస్తూ ఒక ఆర్డినెన్సు ప్రకటించారు. ఆయినప్పటికీ, అసంతృప్తి ఎంతో బ్రహ్మాండంగా ఉంది. పరిష్కార మార్గాలన్నీ ప్రయత్నించడం అయిపోయింది చివరకు కార్మిక వర్గంలో ఈ తరగతివారు కూడా చట్టవిరుద్ధ సమ్మెకు తప్పనిసరిగా దిగవలసి వచ్చేటట్లు చేశారు.

త్రైపాక్షిక సమావేశ సంప్రదాయాల విషయంలోనూ, ధరలలో కనబడుతున్న జరగబోవే విషయంలోనూ, తదితర కార్యక్రమాలైన కోర్కెల విషయంలోనూ ప్రభుత్వం నిజంగా తన విధానాన్ని మార్చుకోకుండా ఉన్నట్టయితే, కార్యక్షేత్రం సమ్మెను నిషేధించడంవలన మరింత వడగూడుతుందా?

విజ్ఞప్తులు గాని, మధ్యవర్తిత్వ సంస్థలు గాని పాటించడమే కార్మికుల సమస్యలను పరిష్కరించలేదు; బూర్జువా అజమాయిషీ, పెట్టుబడిదారీ రాజ్యం దాడులనుండి కార్మికులను రక్షించలేదు. సమ్మెహక్కు కార్మికుడు స్వతహా, ఈ కార్మికులుగాని, తదితర సంఘాలు గాని కొంత ప్రయోజనం చేకూర్చవచ్చు. ఆ ప్రయోజనం ఉన్నప్పటికీ, అవి తీవ్రమైన సంఘర్షణలో సాధించలేవు. కనుక ఈ పరిస్థితి మాత్రమే అవి కొంతవరకు ప్రయోజనాన్ని సాధిస్తాయి.

పనిచేయుట, సమ్మె చేయు హక్కులు కార్మికవర్గ ప్రాథమిక హక్కులు. సంతృప్తికరమైన పరస్పరగౌరవబడబాకలద్వారానూ ఆ ఒడంబడికలను నిజాయితీగా అమలు పరచుట ద్వారానూ అయితే, సమ్మె హక్కును పరిమితం చేయవచ్చు. లేదా ఆ హక్కును వదలుకోవాలి. ఆ హక్కు కార్మికోద్యమ జీవనం, ప్రాణమూను.

నూతన పరిస్థితులు

ఇంతకుముందు, తమ నాయకత్వం సమ్మెహక్కును కాలిట్టు పెట్టేటట్లు చేయడానికి ముఖ్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగుల్లో చాలా ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఆ హక్కుకు బదులుగా ఏవో కమిటీలని, జడ్జీడికేషన్ లనీ, మధ్యవర్తిత్వ సంఘాలన్న పేరుతో వై చెప్పిన ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కాని, సరాసరి వారా సమ్మెహక్కును వదలుకోలేదు.

1950 సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో రెండు బిల్లులను పెట్టింది అవి కార్మిక సంబంధాల బిల్లు, ట్రేడ్‌యూనియన్ల బిల్లు: పారిశ్రామిక వివాదచట్టం [1947], ట్రేడ్‌యూనియన్ల ఆక్టు [1926] ల స్థానే ఈ రెండు బిల్లులూ ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. ఈ బిల్లులకు కాలదోషం పట్టింది. వాటిని తిరిగి ప్రవేశపెట్టేముందు, అప్పటి కార్మికమంత్రి శ్రీ వి. వి. గిరి ఒక ప్రశ్నాపత్రం ద్వారా వాటిని చర్చించారు. సైనిటాలో జరిగిన 12 వ భారత కార్మిక సమావేశంలో వీటిగురించి ఆలోచన చర్చించారు (1952 అక్టోబరు 8 నుండి 11 వ తేదీవరకు జరిగింది.)

ఆ బిల్లులో ప్రభుత్వరక్షణ, బ్యాంకు ఉద్యోగులనూ వేరు విధంగా చూడాలని ఒక పని పాదన ఉంది. వేరు విధంగా అనగా, విధం మధ్యవర్తిత్వ సంస్థల పేరుతో వారి సమ్మెహక్కు రద్దుచేయడ సమావేశంలో ఎ. ఐ. టి. యు. సి ప్రతిధులతో పాటుగా, రైల్వే, పోస్టలు కార్మికుల తరపున శ్రీయుతులు యస్. గురుస్వామి, కె. రామమూర్తి, సమ్మెలను నిషేధించడాన్ని తీవ్రంగా ఖండించారు. తరువాత ఆ బిల్లు ఉపసంహరించబడింది.

మరల, 1958 సంవత్సరంలో, పరిపాలనా కీలకభాగాలన్న పేరుతో రక్షణమంత్రిత్వశాఖ, 'స్థాయీ సంప్రతింపుల యంత్రాంగం' అన్న ప్రతిపాదన చేసింది సంప్రదింపుల యంత్రాంగం సూచనల అఖిలభారత రక్షణ ఉద్యోగుల సమాఖ్య ఆహ్వానించి, ఆ విషయంపై యంత్రాంగాలతో ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. కాని సమాఖ్య ఐక్యకార్యాచరణ సమ్మెహక్కును వదలుకోవడానికి నిరాకరించింది.

అప్పుడు మంత్రిత్వశాఖ, గుర్తింపు విషయంలో కొత్తమార్పులు విధించడం ప్రారంభించింది బర్తరఫ్ చేయబడిన ఉద్యోగులు యూనియన్లలో గౌరవ సభ్యులుగా ఉండడానికి అంగీకరించకపోవడం, సమ్మెబాలటు తీసుకోవటంలో ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా వ్యవహరిస్తూ, ఆ శాఖల ఉద్యోగుల అజమాయిషీ కూడా పెట్టడం జరిగింది. ఈ మార్పులను కొన్ని యూనియన్లు అంగీకరించాయి; కొన్ని అంగీకరించలేదు. కాని, అసలు సమ్మె వచ్చినపుడు, సమ్మె విజయానికికాక అడ్డంకు లెన్ని ఉన్నప్పటికీ, ఈ నిబంధనలూ, ఆంక్షలూ మాత్రం అడ్డంకి కావు.

ఈ మధ్య గుర్తింపు వచ్చిన యూనియన్లలో కూడా నోటీసు ఇవ్వకుండా విమర్శల్లో నిబంధనలు ఖచ్చితంగా పాటించవలసి ఉన్నా, రైల్వే, తంతి శాఖలకూ, తదితర కేంద్ర ఉద్యోగుల యూనియన్లలోనూ, కొన్ని దళ

(మిగతా 4 వ పేజీలో)

శ్రీ కె. జి. శ్రీవాత్సవ

సమావేశంలో ప్రయత్నం జరిగింది అట్టి ప్రయత్నాన్ని ట్రేడ్‌యూనియన్ ఉద్యమం వ్యతిరేకించింది. తదితర దేశాల్లో సాధారణంగా యూనియన్లను రిజిస్టరు చేయవలసిన అగత్యం లేదు. ఈ దేశంలో ఆనాడు, ఈ ఆక్టు వలన ట్రేడ్‌యూనియన్ ఉద్యమం వెనుకబడలను అరుపులు పెట్టవచ్చునని బ్రిటిషు ప్రభుత్వం భావించింది తదితర శాసనాలతోనే, ఈ శాసనాన్ని కూడా, ఎన్ని అడ్డంకులున్నప్పటికీ కార్మిక వర్గం, ఉపయోగించుకుంది. దేశంలో రిజిస్టరయిన యూనియన్ల సంఖ్య పెరుగుతూ వచ్చింది.

ప్రథమ శాసనం

1928-29 సంవత్సరాల్లో జరిగిన బ్రహ్మాండమైన కార్మిక పోరాటాల మూలంగా, బొంబాయి రాష్ట్రంలో ప్రథమంగా పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం వచ్చింది. ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామానంతరం, 1946-47 సంవత్సరాల్లో జరిగిన కార్మిక పోరాటాల మూలంగా, పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం (1947) వచ్చింది 1957 సంవత్సరంలో తంతి తపాలా, తదితర కేంద్ర ఉద్యోగుల సమ్మె లెక్కలపులను, ప్రభుత్వోద్యోగుల కాండక్టు రూల్సు 4 (ఎ), 4 (బి) వచ్చాయి.

ప్రస్తుత పోరాటాల దశ, పశ్చిమబెంగాల్‌లో 1959 జిశంబరు 14 వ తారీఖున రెండున్నర లక్షల మంది జూట్ కార్మికుల లాంఛన సమ్మెతో ప్రారంభమైంది. తరువాత 1960 మార్చి 4 నుండి 24 వ తారీఖు వరకూ భారత దేశమంతటా స్టేట్ బ్యాంకు ఉద్యోగులూ, 1960 మార్చి 19 వ తేదీన అఖిల భారత బ్యాంకు ఉద్యోగులందరూ సమ్మె చేశారు. అఖిల భారత జౌళి కార్మికులు సమ్మెచేస్తామన్నారు (చాలా కేంద్రాల్లో ఒక రోజు లాంఛన సమ్మెలు జరిగాయి) జూలై 11 నుండి 16 వ తేదీ వరకూ జరిగిన ఘనమైన కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగుల సమ్మె జరిగింది వీరి [illegible] ఏదో 'అత్యవసర సర్వీసులు' చెప్పి

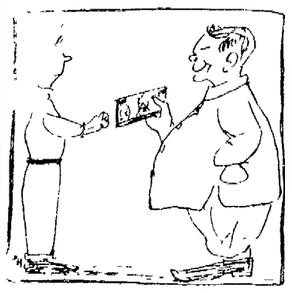

"నాకు సమ్మానం చేయడానికి బ్రహ్మాండంగా ఏర్పాట్లు చేయండి. ఇదిగో ఖర్చు సర్టిఫికేట్."

పనిచేయడానికి ఆదేశించారు. ఇదిగో ఖర్చు సర్టిఫికేట్ అడ్వాన్సు.

బడే వాటిల్లో సమ్మెలను నిషేధించాలని శాసనం తీసుకురానున్నట్లుగా ప్రభుత్వం ప్రకటించింది అంతేగాదు. ఈ రంగాలలో ఉద్యోగులు, కార్మికులు ట్రేడ్‌యూనియన్లలో 'అయిన వారి' అనుమతించకుండా నిషేధించేదుకోశాసనం తీసుకురావాలని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

గుణపాఠాలు

సమ్మెలు అసాధ్యమయ్యేటట్లు కాలపోయినా సరే కనీస పక్షం ఖర్చయ్యేటట్లు చేయడం ఉద్దేశ్యంతో బూర్జువావర్గం ఎప్పుడూ చట్టాలను తయారుచేస్తుంది. కార్మికులు తమ ఆఖరు ఆయుధమైన సమ్మె ఆయుధాన్ని ఉపయోగించడానికి ఆలోచించే పద్ధతిని, జాగ్రత్తనీ, కలుగచేసే పద్ధతులను సూచిస్తుంది.

ఈ కొత్త శాసనాలూ, ఈ కొత్త అవరోధాలనుండి తేరుకోవడానికి కార్మిక వర్గానికి కొంతకాలం పట్టేమాట నిజమే కార్మికుల కోర్కెల సాధన కుపయోగపడు సమ్మె పద్ధతికి ప్రత్యామ్నాయమని చెప్పుకోదగ్గన్న కొత్త శాసనాలు కొన్ని కేసుల్లో కొంతకాలం పనిచేస్తాయి అంత మేరకు అవి జయం పొందుతాయి. సమ్మెలను సాధ్యమైనంతవరకు, శాంతియుతంగానూ, రాజ్యాంగ బద్ధంగానూ పనిచక్కరించుకోవలసి వస్తుందనీ, ఈ పద్ధతి సాధ్యం కానప్పుడు మాత్రమే సమ్మె పద్ధతిని చేబట్టుతుందనీ ట్రేడ్‌యూనియన్ ఉద్యమం పనిచేస్తూన్న ప్రజలకు బూర్జువావర్గం చూపుతోంది. సమస్యల పరిష్కారానికి ప్రస్తుతమున్న యంత్రాంగాన్నీ, లేదా కొత్తగా [illegible] ఉపయోగించుకోవడం ట్రేడ్‌యూనియన్లు నేర్చుకున్నాయి.

ఈ శాసనాల్లో రూపొందించబడిన పెట్టుబడిదారీ యంత్రాంగం, కార్మికుల కోర్కెలను పరిష్కరించడం విఫలమయ్యే పరిస్థితులూ వస్తాయి పెట్టుబడిదారులూ, వారి ప్రభుత్వమూ ఆయంత్రాంగాన్ని నిజాయితీగా అనుసరించకపోవడం కొన్ని సందర్భాల్లో అలువటి వైఫల్యం ఏర్పడుతుంది సమ్మె సరాస్త్రీయం కాకపోవండి, అశాస్త్రీయం కాకపోవండి, లేదా సమ్మెలో తదితర యిబ్బందులుండనివ్వండి, కార్మికులకు మిగిలిన మార్గం ఒక్కటే తమ ఆఖరు ఆయుధమైన సమ్మె మార్గమే ప్రతి సమ్మెలోనూ కార్మికులు పోలీసు [illegible] అల్లరి గురించి ప్రాణాలు పోయే ప్రమాదం [illegible] వలన ఉద్యోగం పోగొట్టుకొనే వరకూ గురిఅయ్యే యిబ్బందిప్రతిసమ్మెలోనూ సర్వసాధారణమే ఉంటుంది.

కార్మికులు తరుచుకడసారి ఆయుధమైన సమ్మెకు దిగినపుడు, వారు కొన్ని పార్టు విజయములు పొందారు కొన్ని పార్టు దెబ్బతింటారు. బూర్జువా వర్గం మరికొన్ని అస్త్రములతోనూ, మరికొన్ని చట్టాలతోనూ సిద్ధమవుతుంది కార్మిక వర్గం విజయం పొందినా, సోమలిజంకై జరిగే యుద్ధంలో జయంపొందేవరకూ ఆవలకు సాగుతూనే ఉంటుంది.

ట్రేడ్‌యూనియన్లు, కార్మిక [illegible] హక్కులు సవరచడానికి భారత ప్రభుత్వం 1959 సంవత్సరం [illegible] మొదలుపెట్టింది [illegible] సమయం ఎ. ఐ. టి. యు. సి తీర్మానంలో ఆదిలోనే పేర్కొన్నది 17 వ కార్మిక సమావేశం [illegible] ప్రభుత్వ [illegible] మరి [illegible] కొంతవరకూ [illegible] చబడింది. "ట్రేడు యూనియను వ్యవహారేక చట్టాలు [illegible] ప్రభుత్వ వైఖరి [illegible] తీవ్ర [illegible] పేర్కొంది.

1959 సంవత్సరాంతంలో నూ 1960 సంవత్సరం తొలి భాగంలోనూ కార్మిక పోరాటాలు జరిగాయి సమ్మె చట్టవిరుద్ధమనీ ఆర్డినెన్సు ప్రకటించినా, సమ్మె ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటుగా పరిణమించినా కేంద్రప్రభుత్వం నిర్బంధ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టి నప్పటికీ, కార్మిక కోద్యమ పోరాటాలు కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగుల సమ్మె దశకు చేరినవి ఈ పరిస్థితిలో భారత బూర్జువావర్గం మరల ట్రేడుయూనియన్ హక్కులను మరింత కుదించడానికి ఉద్యోగుల కోర్కెల పరిష్కారానికి విస్మరించినట్లూ, మధ్యతరగతి సంఘాలకే కొత్త అంత్రాంగాన్ని ప్రవేశపెట్టే ఆలోచన చేస్తూంది. యజమానులకూ, కార్మికులకూ జరిగే ద్వైపక్ష సంప్రదింపులు విఫలమయినపుడు, 'అంతిమంగా' ఏ యంత్రాంగం నిర్ణయం పొందకే అవకాశంలేదు.

సమ్మె ప్రాథమిక హక్కు

1960 జూలై 8 వ తారీఖున రాష్ట్రపతి సమ్మెలను నిషేధిస్తూ ఒక ఆర్డినెన్సు ప్రకటించారు. ఆయినప్పటికీ, అసంతృప్తి ఎంతో బ్రహ్మాండంగా ఉంది. పరిష్కార మార్గాలన్నీ ప్రయత్నించడం అయిపోయింది చివరకు కార్మిక వర్గంలో ఈ తరగతివారు కూడా చట్టవిరుద్ధ సమ్మెకు తప్పనిసరిగా దిగవలసి వచ్చేటట్లు చేశారు.

త్రైపాక్షిక సమావేశ సంప్రదాయాల విషయంలోనూ, ధరలలో కనబడుతున్న జరగబోవే విషయంలోనూ, తదితర కార్యక్రమైన కోర్కెల విషయంలోనూ ప్రభుత్వం నిజాయితీగా తన విధానాన్ని మార్చుకోకుండా ఉన్నట్టయితే, కార్యక్షేత్రం సమ్మెను నిషేధించడంవలన మరింతగా మారుతుందా?

విజ్ఞప్తులుగాని, మధ్యవర్తిత్వ సంస్థలుగాని పాటించడమే కార్మికుల సమస్యలను పరిష్కరించలేదు; బూర్జువా అజమాయిషీ, పెట్టుబడిదారీ రాజ్యం దాడులనుండి కార్మికులను రక్షించలేదు. సమ్మెహక్కు కార్మికుడు స్వతహా, ఈ కార్మికులుగాని, తదితర సంఘాలు గాని కొంత ప్రయోజనం చేకూర్చవచ్చు. ఆ ప్రయోజనం ఉన్నప్పటికీ, అవి తీవ్రమైన సంఘర్షణలో సాధించలేవు. కనుక ఈ పరిస్థితి మాత్రమే అవి కొంతవరకు ప్రయోజనాన్ని సాధిస్తాయి.

పనిచేయుట, సమ్మె చేయు హక్కులు కార్మికవర్గ ప్రాథమిక హక్కులు. సంతృప్తికరమైన పరస్పరగౌరవబడబాకలద్వారానూ ఆ ఒడంబడికలను నిజాయితీగా అమలు పరచుట ద్వారానూ అయితే, సమ్మె హక్కును పరిమితం చేయవచ్చు. లేదా ఆ హక్కును వదలుకోవాలి. ఆ హక్కు కార్మికోద్యమ జీవనం, ప్రాణమూను.

నూతన పరిస్థితులు

ఇంతకుముందు, తమ నాయకత్వం సమ్మెహక్కును కాలిట్టు పెట్టేటట్లు చేయడానికి ముఖ్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగుల్లో చాలా ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఆ హక్కుకు బదులుగా ఏవో కమిటీలని, జడ్జీడికేషన్ లనీ, మధ్యవర్తిత్వ సంఘాలన్న పేరుతో వై చెప్పిన ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కాని, సరాసరి వారా సమ్మెహక్కును వదలుకోలేదు.

1950 సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో రెండు బిల్లులను పెట్టింది అవి కార్మిక సంబంధాల బిల్లు, ట్రేడ్‌యూనియన్ల బిల్లు: పారిశ్రామిక వివాదచట్టం [1947], ట్రేడ్‌యూనియన్ల ఆక్టు [1926] ల స్థానే ఈ రెండు బిల్లులూ ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. ఈ బిల్లులకు కాలదోషం పట్టింది. వాటిని తిరిగి ప్రవేశపెట్టేముందు, అప్పటి కార్మికమంత్రి శ్రీ వి. వి. గిరి ఒక ప్రశ్నాపత్రం ద్వారా వాటిని చర్చించారు. సైనిటాలో జరిగిన 12 వ భారత కార్మిక సమావేశంలో వీటిగురించి ఆలోచన చర్చించారు (1952 అక్టోబరు 8 నుండి 11 వ తేదీవరకు జరిగింది.)

ఆ బిల్లులో ప్రభుత్వరక్షణ, బ్యాంకు ఉద్యోగులనూ వేరు విధంగా చూడాలని ఒక

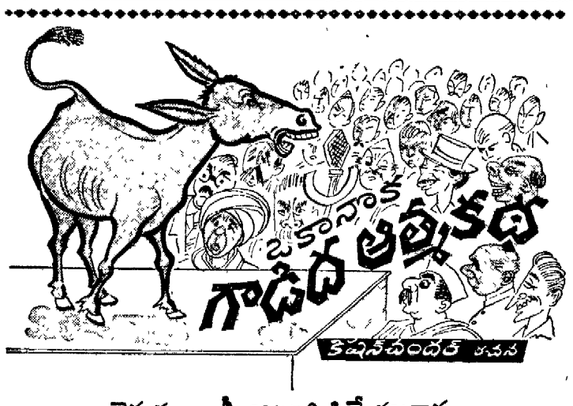

తెనుగు : శ్రీ అబ్బూరి పిచ్చేశ్వరావు

పూర్వకథ

పత్రికలు చదివే దురలవాటు పట్టుకున్న గాడిద చాకలి రాము సహాయార్థం అనేక ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను సందర్శించుతుంది. ఫలితం లేకపోయేసరికి ప్రధాని నెహ్రూయింటికి సరాసరి వెళుతూంది. దేశంలో పేరుపడుతున్న బాధలు ఎంతమాత్రం తీరడంలేదని, ప్రణాళికల ఫలితాలు వారి దక్కడంలేదనీ, నెహ్రూవంటి మంచివ్యక్తి ఒకరు ఉన్నంత మాత్రానే సరిపోదనీ అంటుంది. నెహ్రూ వ్యతిరేకశక్తులు వక్రచేస్తున్నాయనీ అందుచేత ప్రజలలోని నిద్రాణశక్తులను జాగృతం చేయాలనీ అంటుంది.

ప్రధాని భవనం బయటి కడుగు పెట్టానో లేదో, ఇక ఈ ప్రపంచంలో నాయంతటి ప్రసిద్ధమైన గాడిద లేదేమో నపించింది. ఆ క్రిందటి క్షణం వరకూ వూరూ పేరూలేని ఒక అజ్ఞాతమైన గాడిదను; కార్లిరగట్టు యెక్కగడపా, దిగగడపా అని లేకుండా, నా దరఖాస్తు పట్టుకు తిరిగిన గాడిదను - ప్రధాని సందర్శన భాగ్యంతో నా అదృష్టం పండింది గేటు బయటికి అడుగు పెట్టగానే, పత్రికా విలేకరులూ ఫోటో గ్రాఫర్లూ నన్ను చుట్టుముట్టారు. ఫోటోమీద ఫోటో తీసి పారేశారు. చివరకంతా కలిసి నన్ను చుట్టుకుని శాస్త్రిట్యూషన్ క్లబ్బులోకి లాక్కుపోయారు.

ఇక్కడ నామీద ప్రశ్నలవర్షం కురిపించారు.

"ప్రధానమంత్రి, మీరూ యేమేమి మాట్లాడారు?" అడిగాడొక విలేకరి.

"ఏదో కొంత గడ్డిని గురించీ, మరికొంత గులాబీలని గురించీ మాట్లాడుకున్నాం" అని చెప్పానేను.

"ఎందుకడీ, మమ్మల్నిలా యేడిపిస్తారు? నిజం చెప్పండి వున్నదున్నట్టు!" అన్నాడు మరో విలేకరి.

నేనేం అంతా తెలివితక్కువదాన్ని! "యేమో చాకిళ్ళనిగురించీ, చాకిళ్ళ గాడిద్ల గురించీ, యిప్పుడు మనకిక్కడ తియారయే కొత్తకొత్తి గాడిదల్ని గురించీ కాస్సేపు మాట్లాడుకున్నాం" అని కోశా.

"విదేశాల గాడిదల్ని గురించి యేమైనా మాట్లాడుకున్నారా?" అనడిగాడు మూడో విలేకరి.

"ఆఁ, ఆఁ, మాట్లాడాం. పండిట్ జీ విదేశాల్లో వున్నప్పుడు గాడిద స్వారీ చేశేవారట. హార్స్‌ఫర్డ్ షైర్ గాడిదలంటే వారికి బాగా యిష్టం".

పత్రికా విలేకరులంతా తెల్లబారి తాలం నలుపుచేస్తూనేవున్నారు. బాగా తాలతుకాగితాలు బరికేస్తూనేవున్నారు. కాని, వాళ్ళక్కూడ నేను వివరం దొరికినట్టులేదు. వాళ్ళనాశం తీరినట్టు లేదు. వాళ్ళని చూస్తూంటే నాకు జాలేశింది చివరకొక ఎత్తున చేశేశాను:

"మహాజనులారా! సోదరీ, సోదరులారా!! (విలేకరుల్లో కొందరు స్త్రీలు గూడా వున్నారు.) పండిట్ జీని వీపు మీదెక్కించుకుని స్వారీ చేయించుకున్నన్న ఘనత, సౌభాగ్యం దక్కిన యేకైక గాడిదను నేనే యీ నిఖిల భారతదేశంలో."

ఈ మాటలు విని కొందరు విలేకరులు యెగిరి గంతేశారు; కాళ్ళకి తగు తగు పత్రికల్లో పతాక శీర్షికలకు కావలసిన సమాచారం చిక్కింది పతాక శీర్షికల్లో యీదుతూన్నట్టు నన్ను నే నూహించుకుని సంతృప్తిగా ఒక్కసారి అర్థనిమీలిత నేత్రాలతో ఆలోచించుకోబోయాను. ఇంకలో ఎవరో నా చెవి బట్టుకుని పాకడీశారు. తుళ్ళిపడి చూస్తుగదా, అతను 'లైఫ్' (అమెరికన్ పత్రిక) విలేకరి

"ఓ మిస్టర్! నువ్వు మా ఫ్రాన్సిస్‌ని గూడా తిలదన్నావే!" అన్నాడితను.

"ఫ్రాన్సిస్" యెవరు?"

"మాటలు నేర్చిన కంచరగాడిద. హాలీవుడ్ సినిమాల్లో పని చేస్తుంది. కాని, ఆ గాడిదకూడా ఒక మనుష్యుడ్ని సందర్శించే అదృష్టం పట్టలేదు"

ఇంతలో 'న్యూయార్క్ టైమ్స్' పత్రిక విలేకరి, ఆ 'లైఫ్' విలేకరి ఘటం పట్టుకుని వూపేస్తూ, "మన ఫ్రాన్సిస్‌ని యీ భారతదేశం గాడిదనీ ఒకేదారి తెలిసినట్టుగా చూపిస్తేనా ...." అన్నాడు, లొట్టలు వేస్తూ

"నిజమే యిప్పుడే అమెరికాకి కేబుల్ పంపేస్తాను. ఫ్రాన్సిస్‌ని ఒక ప్రత్యేక విమానంలో యిక్కడికి పంపించగలను. నువ్వన్నట్టు, తేవుడితోడు, బ్రహ్మాండంగా వుంటుందిలే" అన్నాడు 'లైఫ్'.

రాజకీయ అభిప్రాయాలు

కాని అసలీ గాడిద రాజకీయాభిప్రాయాలేమిటో తెలుసుకోగడం మంచిది కాదూ?" అన్నాడు 'మాంచెస్టర్ గార్డియన్' విలేకరి యింతలో.

"ఇదుగో, మిస్టర్ గార్థిరావ్! వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాన్ని గురించి మీ వుద్దేశం యేమిటి?" అనడిగాడు 'లండన్ టైమ్స్' విలేకరి, రాయల్ కమిషన్ సభ్యుడ్ని పోజుపెట్టి.

"ప్రతి గాడిదకీ గడ్డి మేసే హక్కు వుండాలి" అన్నానేను.

"సహజీవనాన్ని గురించి?"

"ప్రతి గాడిదా తాను బ్రతకాలి; యితరుల్ని బ్రతకనివ్వాలి! మా గాడిదలన్నీ యీ కనీస నియమాన్ని పాటిస్తూనే వున్నై. మనుషులకంటే మాకు తెలుసు!"

"జాతి, వర్ణ వివక్షతల్ని గురించి మీ అభిప్రాయం?"

"మా గాడిదల్లో ఆభేదభావాలేమీ లేవు. నల్లగాడిదైనా, తెల్లగాడిదైనా, దానితలమీద తెల్లమచ్చవున్నా, నల్ల మచ్చున్నా.... మాన్ని గాడిదలూ ఒక్కటే; గాడిదలన్నీ సమానమే!" అన్నానేను.

"చూశారా, నేనుచెప్పలా ముందీ గాడిద రాజకీయాభిప్రాయాలేమిటో తెలుసుకోవాలని!" అన్నట్టు కర్కశంగా, 'లైఫ్', 'న్యూయార్క్ టైమ్స్' విలేకరులవంక చూశాడు 'మాంచెస్టర్ గార్డియన్' విలేకరి.

"ఫ్రాన్సిస్‌ని పిలిపించడం అనవసరమే నంటాంటా" అన్నాడు 'లైఫ్', 'న్యూయార్క్ టైమ్స్'ని చూచి.

"మహాశయా, ప్రస్తుతం ప్రపంచాన్ని కలవరపెడ్తున్న యుద్ధ వాతావరణాన్ని గురించి మీ అమూల్యాభిప్రాయమేమిటో తెలియజేస్తారా?" అనడిగాడు, మాంచెస్టర్ గార్డియన్

"అయ్యా! మా గాడిదలకి ప్రచ్ఛన్న యుద్ధంటే యేమిటో, త్రిమతి యుద్ధంటే యేమిటో తెలుసుకోవడం నిజ చెప్పాలంటే మాకు 'యుద్ధం' అంటేనే అసహ్యం. పచ్చిక మైదానాల్లో మీరు చూసేవుంటారు ఒకే మైదానంలో డజన్లకొద్దీ గాడిదలు మేతమేస్తూవుంటాయి. వీరా అవి తన్నుకు

(మిగతా 5 వ పేజీలో)

విశాలాంధ్ర

కథానిక

ప్రేరణ

రచన: 'అనుపోజు'

ఏంజిసీ సినిమాహాల్లో అప్పుడే మాట్నీ వదిలారు.

కళ్ళ ముందు తీసుకుపోలేకలాగ కదిలి కరగి పోయిన ఇంగ్లీషు చిత్రంలోని మధురమైన పన్నీటి వేళ్ళ గూటిమాటికి తెలచుకుంటూ మెట్లుగా రోడ్డుమీదికి వచ్చాను. కళ్ళం కుటకుంటి గాబోలు అంతా కడిసి ఉంది. చెట్లు ఆకులమీద నుంచి టపటప నీటిబొట్లు క్రిందపడుతున్నాయి. హోటళ్ళ ముందు జనమంతా పల్చబడుతున్నారు. కాంప

"మహాపురుషుడు కందుకూరి" చిత్రం

ఆంధ్రజాతిఅభ్యుదయానికి, సాంఘిక సాహిత్య రంగాల్లో అకుంఠిత దీక్షతో కృషిచేసి ఆంధ్ర మహాపురుషుడుగా ప్రఖ్యాతిగాంచిన వ్యక్తి శ్రీకందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు.

కావ్యాంధ్ర నిర్మాతల్లో ప్రప్రథములైన పంతులుగారి జీవితఘట్టాలను, కృషిని ఆధారం చేసుకొని ఒక చలనచిత్రం తీయాలని చాలా కాలంగా అభ్యుదయ రచయితలు కలలుగంటున్నారు. ఇందులోపం శ్రీకొడవటిగంటి కుటుంబరావు ఒకప్పుడు తొంభై కృషి చేశారు కాని తగిన సమయం మహాకావ్యాలు లభించనందున ఆ ప్రయత్నం అప్పటికి విరమించుకోబడింది.

మరల నేటికి ఒక శుభవార్త వినవస్తోంది. మహాకవి శ్రీ శ్రీయే స్వయంగా వీరేశలింగం ఫీలింగ్ "మహాపురుషుడు కందుకూరి" అనే పేరుతో నిర్మించడానికి సంకల్పించినట్లు తెలుస్తోంది.

ఇందు కాయనే ఆ చిత్రం స్క్రిప్టును కూడా రిజిష్టరు చేయించారు కథ స్క్రీన్‌ప్లే, సంభాషణలు ఆయనే వ్రాస్తున్నారు నిర్మాణ బాధ్యతతోపాటు చిత్రానికి దర్శకత్వం బాధ్యతను ఆయనే తీసుకోవలసినట్లు తెలుస్తోంది

ఆంధ్రలోని అభ్యుదయ రచయితల, సంఘ సంస్కర్తల, అభ్యుదయవాదులైన ఇతర దర్శకుల, సహకారంతో తర్వలోనే ఆంధ్ర మహాపురుషుడు కందుకూరి జీవితచరిత్ర చలనచిత్రంగా రూపొందగలదని ఆశించుతున్నారు

* * *

ఇలాగే ఆంధ్రవీరుల జీవితగాథలను తెరపై తెరకు తీసుకొనిరావడం ఎన్నో సంవత్సరాలుల్లో సీతారామరాజు వీరగాథను చిత్రంగా తీయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టు శ్రీ కె.టి. రామారావు ప్రకటించారు. కాని అన్ని హంగులూగల శ్రీ రామారావుగారు ఏ కారణంతో పూనుకున్నారో తెలియడంలేదు. ఇలాంటి చిత్రాలను అన్ని విధాలా ప్రోత్సహించి తగు విధంగా సహాయపడవలసిన బాధ్యత ఆంధ్ర ప్రభుత్వం పైనా కూడా వుంది. అనతి కాలంలోనే రామారావుగారి ప్రయత్నం సఫలం కావాలని ఆంధ్ర ప్రజలు ఆశించుతున్నారు

అలాగే తెలుగుసాహిత్యంలో పణి పూలపందిరిగా ఉన్నవ వారి "మాలపల్లి" నవలనుకూడా చలనచిత్రంగా రూపొందించాలనే భావం చాలకాలంగా చాలమందిలో వుంది.

* * *

సంఘ సంస్కరణను, జాతీయాభిమానాన్ని ప్రబోధించే "మాలపల్లి" నవలను యువదర్శకుడు శ్రీ తిక్కా చిత్రంగా తీయాలన్న తన సంకల్పాన్ని త్వరలోనే తన సహకారులతో శ్రీ ఎల్. వి. ప్రసాద్‌తో కలసి సమక్షంలో కార్యరూపం యిచ్చి ఆంధ్ర ప్రజల మన్ననలను అందుకొనగలరని ఆశించుదాం.

* * *

అదే బాపిరాజుగారి చారిత్రక నవల "గోనగన్నారెడ్డి"లో ఫీచర్ చిత్రానికి అవసరమైన చక్కటి స్క్రీన్‌ప్లే అన్నాయి. రాష్ట్రాంతర్గతో స్వాతంత్ర్యపరులు కులతత్వాలను ప్రాంతీయ విభేదాలను సాధనంగా చేసుకొని పన్నిన కుతంత్రాలను తమ్ముడే ఆంధ్రరాజ్యవిద్యార్థులకు సంఘటనా స్థైర్య సాహసాలతో కృషి చేసిన వీరుడుగా గోనగన్నారెడ్డిని ఈ నవలలో శ్రీ అడవి బాపిరాజుగారు చిత్రించారు

రాయలసీమ, తెలంగాణా, కోస్తా జిల్లాల కలసి మొదటిసారిగా విశాలాంధ్ర ఏర్పడిన యీ తరుణంలో తెలుగు ప్రజలలో భావ ఐక్యతను పాదు చలనిన అవసరం వుంది. తన స్వార్థంకోసం ప్రాంతీయ దురభిమానాలను, కులతత్వాలను రెచ్చగొట్టే రాజకీయ నాయకులు అనేక నుండి ఆంధ్ర దేశంలో తయారయ్యారు. ఈ పరిస్థితులలో చలన చిత్రం రూపంలో గోనగన్నారెడ్డి నవల తమ, ప్రాంతీయ తత్వాలకు అతీతంగా ఆంధ్ర ప్రజలను మానసికంగా ఐక్యం చేయడానికి ఎంతగానో దోహదం చేయగలదు.

కనుక ఆంధ్ర ఫీలిం నిర్మాతలు యిలాంటి చారిత్రక నవలను చిత్రాలుగా తీసి ఆంధ్ర ఐక్యతకు తమవంతు బాధ్యతను నిర్వహించ గలరని ఆశిస్తాం.

మద్రాసులో సత్యజిత్ రాయ్ చిత్రాలు

అంతర్జాతీయ ప్రఖ్యాతి చెందిన సత్యజిత్ రాయి చిత్రాలను రుద్రాసులో ఆగస్టు 13, 14, 15 తేదీలలో మూడురోజులపాటు ప్రదర్శించాయి ఈ ప్రదర్శనలను రుద్రాసు ఫిలిం సొసైటీ వారు యేర్పాటు చేశారు. సొసైటీ సభ్యులకోసమే యీ ప్రదర్శనలు ఉద్దేశించబడినప్పటికీ యీ సదవకాశాన్ని యితరులుకూడా వుపయోగించుకొని సత్యజిత్ చిత్రాలమాలారు.

'బేవకూఫ్' విడుదల

జె. యస్. తోహర్ ఫిలిమ్స్‌వారి హిందీచిత్రం 'బేకూఫ్' సెప్టెంబరు ఒటగ తేదీన విజయవాడలోను టూరునగరాల్లో పూర్తిప్రాదేశిక వారు విడుదల చేస్తున్నారు. ఉత్తర హిందుస్థానంలో విజయవంతంగా నడిచిన ఈ చిత్రంలో మూలసిన్హా, కిషోర్ కుమార్ నటించారు సంగీతం యస్. డి. బర్మన్ నిర్వహించారు.

అసిఫ్ తదుపరి ప్రయత్నాలు

మొగల్-ఇ-ఆజామ్ చిత్రనిర్మాత శ్రీ. కె. అసిఫ్ రామాయణం, తాజ్‌మహల్ చిత్రాలను తెరకెక్కించాలని ప్రకటించారు.

చైనాఫిలిమ్ పరిశ్రమ విశేషాలు

చైనాదేశంలో చలనచిత్రాలు మెట్టమొదటి పర్యాయం 1899లో ప్రదర్శించబడ్డాయి కాని నిముక్తి గావించబడిన 1949వ సంవత్సరంవాటికి కేవలం మొత్తంమీద 600 సినిమాహాళ్లు మాత్రమే ఉన్నవి.

నవచైనా ఫిలిమ్ పరిశ్రమ గత దశాబ్దాలు, ముఖ్యంగా 1958 లో "పెద్ద ముందడుగు" ప్రారంభమయి అత్యంత బ్రహ్మాండంగా అభివృద్ధి పొందింది అందంగా ఉండి, సంవాసలను కాజేయగల కథలు పువ్వులలాగా చలన చిత్రాలు నేడు అభివృద్ధి పొందుతున్నాయి.

1957-1959కి సంబంధించిన సంఖ్యా వివరాలే యీ విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తాయి.

చైనాలోని ఫిలిమ్ స్టుడియోలు సంఖ్య 10 నుండి 88 కి పెరిగింది.

చలనచిత్ర ప్రదర్శన యూనిట్ల సంఖ్య 9,965 నుండి 14,500కి పెరిగింది

సినిమాలను చూడే వారి సంఖ్య 1,750 మిలియన్లనుండి 4,050 మిలియన్లకు హెచ్చింది ఒక విధంగా చెప్పాలంటే "పెద్ద ముందడుగు" ఉద్యమపు రెండు సంవత్సరాల్లో అంతకు పూర్వపు ఎనిమిది సంవత్సరాల్లో కంటే యెక్కువమంది ప్రజలు చలన చిత్రాలను చూచారు. ఇప్పుడు సినిమాలు చూస్తున్న వారిలో నూటికి 80 మంది కార్మికులు.

సంచారసినిమా ప్రదర్శన దళాలు చేసిన 50,000 మంది దేశం మూలమూలలకు వెళ్ళి కార్మికులకూ, కర్షకులకూ, సైనికులకూ సినిమాలను చూపుతున్నారు ప్రజాసమూహాన్ని స్థాపించబడడంలో చైనా వారితులకు సినిమాలను చూపడానికి మరి తయారుచేయడం అవసరాలు కలుగుతున్నాయి

చలన చిత్రనిర్మాణ పాంకేతిక పద్ధతుల్లోకూడా బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి చోటు చేసుకుంటున్నది. చలనచిత్ర నిర్మాణానికి కావలసిన వస్తువులు దాదాపు అన్నీ యిప్పుడు చైనాలోనే దేశపు భాగాలు రంగులో వుంటాయట.

భరణీవారి 'బాటసారి'లో శ్రీ అక్కినేని నాగేశ్వరరావు

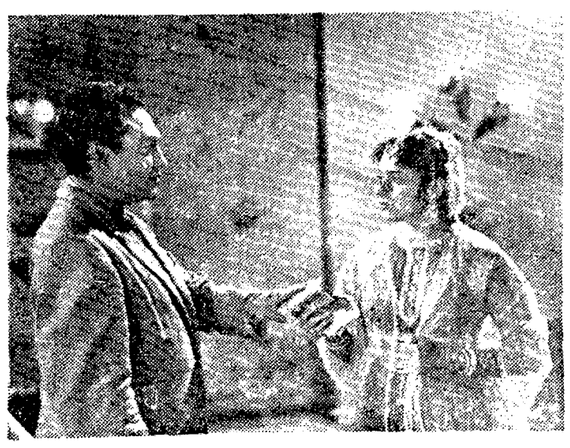

అశోకా పిక్చర్స్ వారి హిందీ చిత్రం "కల్పన"లో పద్మిని, అశోకకుమార్

నేటి ప్రపంచం

*"మాలి" ఫెడరేషన్ దుస్థితి: ఫ్రాన్స్ నాటకం!

గత శనివారంనాడు (ఆగస్టు 27) పశ్చిమాఫ్రికాలోని "మాలి ఫెడరేషన్" సంక్షోభంలో పడింది. ఈ ఫెడరేషన్ 1959 ఏప్రిలో ఏర్పడింది. ఇందులో ఫ్రెంచిసూడాన్, దానికి పశ్చిమంగానే వున్న ఫ్రెంచి సెనెగాల్ సభ్యులుగా వున్నాయి ఈ ఫెడరేషన్‌కు రెండు సెనెటర్లే ఫ్రాన్స్ లోనిడిగోల్ ప్రభుత్వం లాంఛనప్రాయంగా స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించింది ఆగస్టు 27న ఫెడరేషన్ కార్యకర్తలు సమ్మె అధ్యక్షుడు ఎన్నికల్లో ఉభయ (సూడాన్, సెనెగాల్) ప్రాంతాల నాయకుల మధ్య స్పర్థలే మాలీ ఫెడరేషన్ నుండి సెనెగాల్ విడిపోవడానికి కారణమని విదేశీ వార్తాసంస్థలూ, ఫ్రెంచి కార్యకర్తలూ ప్రచారం చేస్తున్నాయి కాని మాలీ ఫెడరేషన్ నేడు కొట్టుమిట్టాడుతున్న సంక్షోభానికి ఇంకా కన్న బలవత్తరమైన కారణాలు కూడా వున్నాయనిపిస్తోంది.

ఏమంటే కలసాధితులు తమక్రింద నున్న కలసలకు తాత్కాలికంగా స్వాతంత్ర్యం యిచ్చినట్లు నటించినా ఆర్థికాలపై ప్రధాన రాజ్యాంగ వ్యవహారాలపై, ఉపసంహరణకు విదేశరక్షణ వ్యవహారాలపై అధికారాన్ని మాత్రం తమ చేతుల్లోనే వుంచుకుంటారు. ఇదే నేటి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ వైఖరి కూడా మాలిఫెడరేషన్ ఏర్పడ్డ ఫ్రెంచి ప్రభుత్వానికి యాష్టం లేదు. దాని సెనాగాల్ "ఫ్రెంచి సమాఖ్య" (కమ్యూనిటీ)లో కట్టుబాటు చేసి పడవేస్తే, "స్వాతంత్ర్యం" అని నోరు పెదవకుండా వుంటుందనడిగోల్ ప్రభుత్వం మొరటుగా ప్రవర్తిస్తూ వచ్చింది. అతేగాదు మాలిఫెడరేషన్‌లో నేడక్కడ ఫ్రెంచి సేనలున్నాయి ఇవి అక్కడి జాతీయోద్యమాన్ని అణచడానికే ఉంచబడ్డవే

పైగా సెనెగాల్ ప్రాంతం చాల సంపదవంతమైనది. ఇది చాలకాలంగా ఫ్రెంచివారి ఆధిక్యాంతర్గత వుండడం కల్లకూ, రాజధాని దాకార్ విశ్వవిద్యాలయమైన ప్రదేశం కావడం వలనూ ఫ్రెంచి సామ్రాజ్యవాదులకు, గుత్తి వ్యాపారవర్గాలకు దాని పైన కన్ను పడింది

అలాగే ఇప్పటివరకూ మాలి ఫెడరేషన్ ప్రధానమంత్రిగా వుండి ఫెడరేషన్‌నుండి సెనెగాల్ విడిపోవడంతో సెనెగాల్ సైనికులచే అరెస్టు చేయబడ్డ సూడాన్ (ఫ్రెంచి) నాయకుడు మోబోకీటా, తదితర వామపక్ష నాయకులూ ఫెడరేషన్‌కు బలత్తరమైన కేంద్ర కృతాధికారం కావాలని వాదిస్తున్నారు. ఫ్రెంచివారికి అనుకూలంగా వుండే సెనెగాల్ నాయకుల వలెగాక వీరు, ఫ్రెంచి సమాఖ్యనుండి విడిపోయి సర్వతంత్ర స్వతంత్ర ప్రాంతంగా దినదినాభివృద్ధి చెందుతున్న (ఫ్రెంచి) గినియా మార్గాన్ని అనుసరిస్తే పశ్చిమాఫ్రికాలో రాజకీయ వాతావరణం మారిపోయే 'ప్రమాదం' వుందని కూడా డిగోల్ ప్రభుత్వం భయపడుతోంది ఫ్రెంచి సమాఖ్యనుండి విడిపోయిన గినియా అభివృద్ధి, అక్కడి సోషలిస్టు దేశాలలో పెట్టుకున్న ఆర్థిక సంబంధాలూ, యిప్పటికే కొన్ని విదేశాలూ, మన దేశంలోని "హిందూ" వంటి పత్రికలూ ఆక్షేపను కెళ్ళిపోనుకుంటున్నాయి.

సామ్రాజ్యవాద వర్గాల ప్రచారాన్ని, ఆ దేశాలలోని త్రిలుకన్ను దేశంలోని "హిందూ" పత్రిక ముందు భుజాలు వేసుకొని బయల్దేరడం వారితరఫున ప్రచారం చేయడం ఎక్కువైంది అందుకు ఉదహరణ ఈ నెల 24 న మాలీ సంక్షోభంపై అసిస్టెంట్ సంపాదకీయమే: "గినియా నేడు నికీటూరీ నాయకత్వాన ఏకపక్ష పరిపాలన క్రిందవుంది. గినియా ప్రభుత్వం ఉద్దేశాలలో కమ్యూనిస్టులకు పోలీవుంటోంది. కాంగో సమస్యపై గినియా, మాస్కోలు ఒకేరీతిగా ఆలోచించగలుగుతున్నాయి.... ఆ దుర్గల్ ఫ్రెంచి సమాఖ్యనుండి మూడాన్ నిష్క్రమించకపోవడం నిరోధించకపోవడం డిగోల్ ప్రభుత్వ కలప్రధానమైన లౌకిక చర్య. ఈ సమాఖ్యనుండి విడిచిపోయే ప్రతిదేశాలకీ గినియానుండి, గినియాను బలపర్చేవారి నుండి (ముఖ్యంగా కమ్యూనిస్టు వర్గాలనుండి) అడ్డదండ లభిస్తున్నాయి" అని వ్రాసింది!

వాస్తవ పరిస్థితులను గమనిస్తే ఇంటు వంటి తప్పుడువ్రాతలకు ఆస్కారం వుండదు ఏమంటే ఫ్రెంచి సమాఖ్యనుండివిడిపోయి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాన్ని అనుభవించి స్వతంత్ర అర్థికాభివృద్ధిని సాధించుకోవడమే నేటి మాలి ఫెడరేషన్ జరపుతున్న పోరాటలక్ష్యం ఈ పోరాటానికి సెనెగాల్, సూడాన్‌లలోని వామపక్షాలు అండదండలున్నాయి కారిమా నాన వారిని పోనివ్వాని ఎవరూ అడ్డుకోవడానికి వీల్లేదు

* * *

మాలి ఫెడరేషన్ 1959 ఎప్రిల్ ఏర్పడింది. ఇది సూడాన్, సెనెగాల్ సమాఖ్య ఇవి రెండూ మాజీ ఫ్రెంచి వలసలు. ఇవి ఫ్రెంచి - ఆఫ్రికన్ సమాఖ్య"లో భాగంగా వున్నాయి. ఈ రెండు ప్రాంతాలమొత్తం వైశాల్యం; 1400,000 చ.కి.లోమీటర్లు, సూడాన్ వైశాల్యం 12,00,000 చ. కి.లోమీటర్లు. సెనెగాల్ వైశాల్యం 20900; జనాభా: సూడాన్ - 84 లక్షలు; సెనెగాల్ - 23లక్షలు సెనెగాల్ ఆర్థిక వ్యవస్థకు వేరుశనగ పంటమూలాధారం. సూడాన్‌కు పశువులు, పత్తి పంట ప్రధానం

"బంబారా" భాషలో "మాలి" అంటే అర్థం - "హిప్పోపొటామస్" అని. ఈ పేరు పశ్చిమాఫ్రికాలో బలాఢ్యతకు ప్రతీక బిస్తున్న ఒకానొక జంతువుది. 18, 19 శతాబ్దాల మధ్య కాలంలో హిప్పోపొటామస్ అన్న పేరుతో ఒక విశాలమైన ఆఫ్రికా మహాసామ్రాజ్యం వుండేది. అది గినియాలోని పురాతన జాల్లన్ శ్రేణులనుండి, సైగర్‌లోని "నీలి ఫీత భూమి" వరకు వ్యాపించి వుండేది

"మాలి ఫెడరేషన్" ఏర్పడ్డం అన్ని అధికారాల్లోనూ సంతోషించదగినదే. అయితే ఇక్కడ మాలి ఫ్రెంచి ఆఫ్రికా సామ్రాజ్యవాదులు ఈ ఫెడరేషన్ ఏర్పడ్డంతో సూడాన్, సెనెగాల్‌లలో జాతీయ విముక్తి ఉద్యమాలకు ఊతకలిగిస్తుందని కలవరపెట్టడార్లు గాభరాపడ్డారు.

ఈ విధంగా 1958 లో డిగోల్ ప్రభుత్వం ఏర్పరచిన "ఫ్రెంచి సమాఖ్య"లో స్వతంత్ర వలసలను ఇరికించడానికి ఎంతప్రయత్నించినా ఆ సమాఖ్య శాశ్వతత్వానికి ప్రయోజనాలకు ఆశించనొల్లని ఆఫ్రికా ప్రజలను ఎంత కూడా సంతృప్తి పర్చలేదు. వారు కోరుకునేది అన్ని గౌరవంగల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం.

—ప్రసాద్,

ఆగస్టు 25

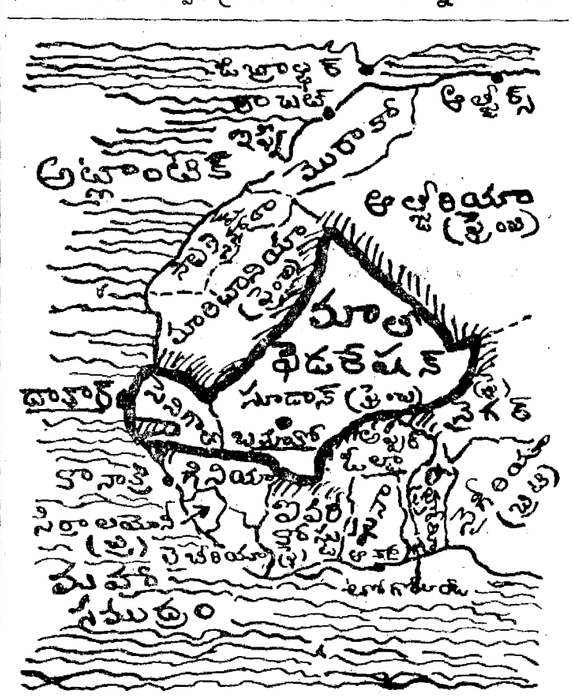

గాడిద ఆత్మకథ

(శివ పేరి తరువాయి)

కోవు; కమ్ముకొనుకోవు. మానవులు గూడా అలాగే బుకుండ గూడలో యెదురుగుండలో మాకు తెలియకు అదీగాక, మీరూచూచే వుంటారు. రంగురంగులుగా డిదలన్నీ కలిశి ఇంటురంగుమోశి, ఒక కొట్టియిల్లు కట్టడానికి పనిష్టిగా సాయం చేస్తాయి విభిన్నవర్ణాల, జాతుల మనుష్యులు గూడా అలాగే కలిసికట్టుగా ఒకకొత్త సంక్రాంతిగానున్నీ, నూతన సమాజాన్నీ, నవ్య ప్రపంచాన్నీ నిర్మించేందుకు యెందుకని యేం కాలేక పోతున్నారో మాకర్థం కావటం లేదు!"

అదే తా సరే, 'ఎండశీల'ని గురించే సుంటారు మీరు!" యీ ప్రశ్న అడిగింది 'మాంచెస్టర్ గార్డియన్' విలేకరి.

ఈ ప్రశ్నని 'లండన్ టైమ్స్' విలేకరి మహాసుడుచు కున్నాడు. "ఎందుకివన్నీ అడగడం? శుద్ధదండగ! ఈ గాడిద బాండుగ్ సమావేశాని కెళ్ళిందేగాని, బాత్రే పెద్దగాడవే జరగేది" అటూ విసుక్కున్నాడు

దాంతో, ఆ ముగ్గురు విలేకరులూ నన్నొదిలిపెట్టి అవతలి కెళ్లిపోయారు.

ఆ తర్వాత మిగతా పత్రికా విలేకరులు యెన్నో విషయాలను గురించి యెన్నెన్నో ప్రశ్నలు వేశారు. వారేతన్నెంతవరకూ వాటిన్నిటికీ సమాధానాలు చెప్పాను. ఇలా ఒక గంట సేపు జరిగింది తర్వాత విలేకరులతో యెవరి ఆఫీసులకి వాళ్లెళ్లి పోయారు. నేనూ చాలా అలసిపోయాను. చాలిరామా ఇంటికి వెళ్లేముందు యమునా నదికెళ్లి స్నానం చేస్తేనే తప్ప ఆ అలసటంతా తగ్గేట్టు కనిపించలేదు నెమ్మదిగా కాన్‌స్టిట్యూషన్ క్లబ్ బయటికొచ్చాను. ఇంతలో ఒక పెద్దమనిషి - బాగా లావుగా, పొట్టిగా వుంటాడు-యెదురు వచ్చాడు మాంచి ఖరీదైన బట్టలే వేసుకున్నాడు; నెత్తి మీదకాక తెల్లటి గాంధీటోపీ వుంది. నన్నడిగాడు-

"క్షమించండి మీరేనా మాట్లాడే గాడిద అంటున్నారందరూ? మీరే కదూ, ప్రధానమంత్రితో మాట్లాడొచ్చినది?" అనడిగాడు:

"అవును."

అవాట్టి పెద్దమనిషి, ఒకసారి నన్ను నఖశిఖ పర్యంతం పరీక్షచేశి, చూచి, "మీ గమ్యస్థానం యీపూట ఖర్చుపెట్టడం తోనే "మీ రొచ్చారా...!" అని కోపు కాళ్ళపట్టాడా రిక్షా అతను. ఎవరో ఒకాయన రకమీదగా చెయ్యి పట్టుకొని చకచకా ఒక మూలకు వెళ్ళిపోయింది త్రాడుమీద వ్రేలాడుతున్న చింకిబట్టలాగుండా నేల మీద ఒక కొలాంటిది పరుచుకొని ముసలిమ్మొకావిడ మూల్గుతున్నది. అతను తెచ్చిన రొట్టెలాగోలా ఆమె దగ్గర పెట్టేశింది దానికి కొంచెం దూరంగా ఒక చిన్న బుట్టలో కాలు గైదు గారెలు తురేశో పడేసి తన్నాయి వాటిమీద ఈగలు ముమ్మరంగా ముసురుతున్నాయి.

"నువ్వాది తిరమ్మా! నేనొస్తాడేస్తా" అన్నాడతను.

ఆముసలమ్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు; మూలుగుమాత్రం విన్పిస్తున్నది.

దూరాన ఎక్కడివాడో సన్న సన్నగా రేడియో సంగీతం విన్పిస్తున్నది నేనుకూడా రిక్షాదిగి ఆ తాకలోపలికి కాళ్ళాడు నేను అడుగు పెట్టడంతోనే "మీ రొచ్చారా...!" అని కోపు కాళ్ళపట్టాడా రిక్షా అతను. ఎవరో ఒకాయన రకమీదగా చెయ్యి పట్టుకొని చకచకా ఒక మూలకు వెళ్ళిపోయింది త్రాడుమీద వ్రేలాడుతున్న చింకిబట్టలాగుండా నేల మీద ఒక కొలాంటిది పరుచుకొని ముసలిమ్మొకావిడ మూల్గుతున్నది. అతను తెచ్చిన రొట్టెలాగోలా ఆమె దగ్గర పెట్టేశింది దానికి కొంచెం దూరంగా ఒక చిన్న బుట్టలో కాలు గైదు గారెలు తురేశో పడేసి తన్నాయి వాటిమీద ఈగలు ముమ్మరంగా ముసురుతున్నాయి.

"నువ్వాది తిరమ్మా! నేనొస్తాడేస్తా" అన్నాడతను.

ఆముసలమ్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు; మూలుగుమాత్రం విన్పిస్తున్నది.

దూరాన ఎక్కడివాడో సన్న సన్నగా రేడియో సంగీతం విన్పిస్తున్నది నేనుకూడా రిక్షాదిగి ఆ తాకలోపలికి కాళ్ళాడు నేను అడుగు పెట్టడంతోనే "మీ రొచ్చారా...!" అని కోపు కాళ్ళపట్టాడా రిక్షా అతను. ఎవరో ఒకాయన రకమీదగా చెయ్యి పట్టుకొని చకచకా ఒక మూలకు వెళ్ళిపోయింది త్రాడుమీద వ్రేలాడుతున్న చింకిబట్టలాగుండా నేల మీద ఒక కొలాంటిది పరుచుకొని ముసలిమ్మొకావిడ మూల్గుతున్నది. అతను తెచ్చిన రొట్టెలాగోలా ఆమె దగ్గర పెట్టేశింది దానికి కొంచెం దూరంగా ఒక చిన్న బుట్టలో కాలు గైదు గారెలు తురేశో పడేసి తన్నాయి వాటిమీద ఈగలు ముమ్మరంగా ముసురుతున్నాయి.

"నువ్వాది తిరమ్మా! నేనొస్తాడేస్తా" అన్నాడతను.

ఆముసలమ్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు; మూలుగుమాత్రం విన్పిస్తున్నది.

దూరాన ఎక్కడివాడో సన్న సన్నగా రేడియో సంగీతం విన్పిస్తున్నది.

దారిలో నేనుండబట్టలేక అడిగాను- "భాయీ, మీ అమ్మకిట్లో బాగోలేదా!"

అతనొక్క క్షణంపాటు ఆగి అన్నాడు- "మధ్యాహ్నం నుంచి జ్వరం వచ్చింది. అదుగో మీ మాటాడుతున్నది నువ్వు చేయించడానికి డబ్బుంటాలి గదండీ! పొట్టకే జరక్కపోతే మందులింకెక్కడ?.... నేను రిక్షాలాగుతున్నాను. మా అక్క-విధవ-గారెలూ అమ్మేసి అమ్మతుంది. ఎంత కష్టపడ్డా పూట గడవడం గడం ఈ రోజుల కేజీత్యాలమండీ? కవుడి మీద భారం వెయ్యడం తప్పు....!"

ఆ మాటల్లోనే డ్రైవరు ఆచీటి లోని నలభైరూపాయలు గాభరాగా ఉంది. నేను చెప్పలైతే మాకుతో లేదు గాని ఆకన్నాతేమ చెప్పాడో నేను విన లేదు. నాకు విన్పించలేదు.

గడి తప్పు తెలిసి లోపలికి అడుగు పెట్టేసరికి ఒకాయన్ను క్రిందపడి ఉంది. ఆత్రుతతో గబగబ చదివాను. అది మా అన్న వ్రాసిన కార్డు. మా అమ్మకు నేను తప్ప జీవనానికి ఇంకో ఆధారం లేని మా ముసలి తల్లి క్రాస్తున్నది

".....నాయనా! ఉద్యోగం కోసం వెళ్ళావు అన్నను మాత్రం మరిచిపోవు మా! నువ్వు కాలుగుడ్డు తెచ్చుకుని నాకేమైనా పంపిస్తే నీ కాలం గడుస్తుందనీ, లేకపోతే ఇక్కడ నాకు 'నావు' తప్పదారిలేదనీ నీకుతెలుసు

త్వరలో నీకేదైనా చక్కని దారి చూపి చరసిదిగా కవుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను

భగవతుడు నీకు మేలుకలుగచేస్తాడు

ఇట్లు,

మీ అమ్మ

నేనా కార్డును ముఖమీద పెట్టుకుని ఎంతసేపు ఏడ్చానో తెలియదు. తర్వాత చూసేటప్పటికి దానిమీద అక్షరాలన్నీ కన్నీళ్ళకు చెరిగిపోయి ఉన్నాయి.

అప్పటికప్పుడే నాలో ఏదో పెట్టక్రోధం ప్రబలింది. నా త్రాడు పెట్టేశాను. కాగితాలూ పుస్తకాలూ బయటికితీసి నేలమీద పారేశాను చిందర వందరగా. పెట్టె అడుగున కన్పించింది క్రితం సారి ఎంప్లాయిమెంటు ఆఫీసులో రిజిస్టరు చేసినదాని కాలూకు కార్డు దాన్ని పైకితీసి కసితో చించిపారేశాను. చిరిగిన ముక్కలన్నీ 'పిచ్చివాడా' సినియారిటీ పోగొట్టుకున్నావా?" అన్నట్లుగా చూచాయి నాపైపు. నేను తిలకుప్త కాలేదేనీ బదులుచేశాను. రిక్షావాని జీవితం మనసులో మెరిసింది....అమ్మ ఉత్తరం కండ్లముందుతారాడుతుంది.... ఇంకాక చిరిగిన కాగితంముక్కలు గాలికెగిరి రోడ్డుమీద వచ్చిపడ్డాయి....

ప్రేరణ

శివ పేరి తరువాయి

గేనే దూరం! ఒక్క నిమిషమేనే వ్యత్యాసం! ఒకరుగు అవతల ఒక ప్రపంచం; ఇవతల మరో ప్రపంచం!!

దూరాన ఎక్కడివాడో సన్న సన్నగా రేడియో సంగీతం విన్పిస్తున్నది నేనుకూడా రిక్షాదిగి ఆ తాకలోపలికి కాళ్ళాడు నేను అడుగు పెట్టడంతోనే "మీ రొచ్చారా...!" అని కోపు కాళ్ళపట్టాడా రిక్షా అతను. ఎవరో ఒకాయన రకమీదగా చెయ్యి పట్టుకొని చకచకా ఒక మూలకు వెళ్ళిపోయింది త్రాడుమీద వ్రేలాడుతున్న చింకిబట్టలాగుండా నేల మీద ఒక కొలాంటిది పరుచుకొని ముసలిమ్మొకావిడ మూల్గుతున్నది. అతను తెచ్చిన రొట్టెలాగోలా ఆమె దగ్గర పెట్టేశింది దానికి కొంచెం దూరంగా ఒక చిన్న బుట్టలో కాలు గైదు గారెలు తురేశో పడేసి తన్నాయి వాటిమీద ఈగలు ముమ్మరంగా ముసురుతున్నాయి.

"నువ్వాది తిరమ్మా! నేనొస్తాడేస్తా" అన్నాడతను.

ఆముసలమ్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు; మూలుగుమాత్రం విన్పిస్తున్నది.

దూరాన ఎక్కడివాడో సన్న సన్నగా రేడియో సంగీతం విన్పిస్తున్నది.

దారిలో నేనుండబట్టలేక అడిగాను- "భాయీ, మీ అమ్మకిట్లో బాగోలేదా!"

అతనొక్క క్షణంపాటు ఆగి అన్నాడు- "మధ్యాహ్నం నుంచి జ్వరం వచ్చింది. అదుగో మీ మాటాడుతున్నది నువ్వు చేయించడానికి డబ్బుంటాలి గదండీ! పొట్టకే జరక్కపోతే మందులింకెక్కడ?.... నేను రిక్షాలాగుతున్నాను. మా అక్క-విధవ-గారెలూ అమ్మేసి అమ్మతుంది. ఎంత కష్టపడ్డా పూట గడవడం గడం ఈ రోజుల కేజీత్యాలమండీ? కవుడి మీద భారం వెయ్యడం తప్పు....!"

ఆ మాటల్లోనే డ్రైవరు ఆచీటి లోని నలభైరూపాయలు గాభరాగా ఉంది. నేను చెప్పలైతే మాకుతో లేదు గాని ఆకన్నాతేమ చెప్పాడో నేను విన లేదు. నాకు విన్పించలేదు.

గడి తప్పు తెలిసి లోపలికి అడుగు పెట్టేసరికి ఒకాయన్ను క్రిందపడి ఉంది. ఆత్రుతతో గబగబ చదివాను. అది మా అన్న వ్రాసిన కార్డు. మా అమ్మకు నేను తప్ప జీవనానికి ఇంకో ఆధారం లేని మా ముసలి తల్లి క్రాస్తున్నది

".....నాయనా! ఉద్యోగం కోసం వెళ్ళావు అన్నను మాత్రం మరిచిపోవు మా! నువ్వు కాలుగుడ్డు తెచ్చుకుని నాకేమైనా పంపిస్తే నీ కాలం గడుస్తుందనీ, లేకపోతే ఇక్కడ నాకు 'నావు' తప్పదారిలేదనీ నీకుతెలుసు

త్వరలో నీకేదైనా చక్కని దారి చూపి చరసిదిగా కవుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను

భగవతుడు నీకు మేలుకలుగచేస్తాడు

ఇట్లు,

మీ అమ్మ

నేనా కార్డును ముఖమీద పెట్టుకుని ఎంతసేపు ఏడ్చానో తెలియదు. తర్వాత చూసేటప్పటికి దానిమీద అక్షరాలన్నీ కన్నీళ్ళకు చెరిగిపోయి ఉన్నాయి.

అప్పటికప్పుడే నాలో ఏదో పెట్టక్రోధం ప్రబలింది. నా త్రాడు పెట్టేశాను. కాగితాలూ పుస్తకాలూ బయటికితీసి నేలమీద పారేశాను చిందర వందరగా. పెట్టె అడుగున కన్పించింది క్రితం సారి ఎంప్లాయిమెంటు ఆఫీసులో రిజిస్టరు చేసినదాని కాలూకు కార్డు దాన్ని పైకితీసి కసితో చించిపారేశాను. చిరిగిన ముక్కలన్నీ 'పిచ్చివాడా' సినియారిటీ పోగొట్టుకున్నావా?" అన్నట్లుగా చూచాయి నాపైపు. నేను తిలకుప్త కాలేదేనీ బదులుచేశాను. రిక్షావాని జీవితం మనసులో మెరిసింది....అమ్మ ఉత్తరం కండ్లముందుతారాడుతుంది.... ఇంకాక చిరిగిన కాగితంముక్కలు గాలికెగిరి రోడ్డుమీద వచ్చిపడ్డాయి....

వచ్చే వారం

వచ్చే వారం చదువుకున్న గాడిద పొందిన విశ్వవిఖ్యాతి సన్మాన సభలు.

"అనుపమ"వారి "మియా-బీవీ-రాజీ"లో — శ్రీకాంత్ కామినీ కిదం.

ఈ చిత్రం ఇటీవలనే విజయవాడలో విడుదల అయింది.